



Medling med anledning av brott

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2001/02:126 Medling med anledning av brott och två motioner som har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i propositionen syftar främst till att tillgoda kraven på rättssäkerhet när medling med anledning av brott anordnas av stat eller kommun. Syftet med medlingen är främst att gärningsmannen skall få ökad insikt om brottets konsekvenser och att brottsoffret skall ges en möjlighet att bearbeta sina upplevelser av brottet. Medlingen skall vara frivillig för båda parter. Frågorna om medlingens ställning i den rättsliga processen och hur medlingsverksamheten skall organiseras behöver enligt regeringen övervägas ytterligare, varför några förslag inte läggs i dessa delar. I motionerna framställs yrkanden bl.a. om vilka brott som skall kunna bli föremål för medling och om medlingens rättsverkningar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2002.

Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna.

I ärendet finns fem reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
Medling	6
Inledning.....	6
Medlingens inriktning och omfattning.....	7
Åtalsunderlåtelse	8
Organisation och finansiering.....	9
Familjerådslag	10
Reservationer.....	12
1. Medlingens inriktning (punkt 1).....	12
2. Brott som skall omfattas av medlingsinstitutet (punkt 2)	12
3. Åtalsunderlåtelse (punkt 4).....	13
4. Fristående nationell enhet (punkt 6)	13
5. Familjerådslag (punkt 7).....	14
<u>Bilagor</u>	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	15
Propositionen.....	15
Följdmotioner	15
2. Regeringens lagförslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Medlingens inriktning

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ju27 yrkande 1.

Reservation 1 (m)

2. Brott som skall omfattas av medlingsinstitutet

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ju27 yrkande 4.

Reservation 2 (m)

3. Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

a) lag (2002:000) om medling med anledning av brott, med den ändringen att ordet ”till” i 8 § ersätts med ordet ”för”,

b) lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser unga lagöverträdare, samt

c) lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2001/02:126 Medling med anledning av brott.

4. Åtalsunderlåtelse

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ju26 yrkande 2.

Reservation 3 (kd)

5. Finansiering av medlingsverksamheten

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ju26 yrkande 1.

6. Fristående nationell enhet

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ju27 yrkande 3.

Reservation 4 (m)

7. Familjerådslag

Riksdagen avslår motion 2001/02:Ju27 yrkande 2.

Reservation 5 (m)

Stockholm den 16 maj 2002

På justitieutskottets vägnar

Ingvar Johnsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingvar Johnsson (s), Märta Johansson (s), Margareta Sandgren (s), Alice Åström (v), Ingemar Vänerlöv (kd), Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m), Helena Zakariasén (s), Morgan Johansson (s), Ragnwi Marcelind (kd), Anita Sidén (m), Kia Andreasson (mp), Gunnel Wallin (c), Johan Pehrson (fp), Göran Norlander (s) och Lennart Bolander (m).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 16 april 1998 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda och analysera frågan om medlingens roll i rättssystemet. Utredaren skulle i detta sammanhang även belysa frågan om familjerådslag. Utredaren skulle – om arbetet gav anledning till det – lämna förslag till sådan lagstiftning som övervägandena ledde fram till (dir. 1998:30). Utredningen, som antog namnet Utredningen om medling vid ungdomsbrott, avlämnade i november 2000 sitt betänkande Medling vid ungdomsbrott (SOU 2000:105).

Betänkandet har remissbehandlats. En sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (dnr Ju 2000/6270).

I propositionen behandlar regeringen utredningens förslag om medling vid ungdomsbrott.

Lagrådet framför i sitt yttrande vissa synpunkter på förslaget till lag om medling med anledning av brott och förordar införandet av en bestämmelse om sekretess vid medling. Regeringen har i allt väsentligt beaktat Lagrådets synpunkter.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om medling med anledning av brott. Lagen har karaktär av ramlag för medlingsverksamhet som anordnas i kommunal eller statlig regi. Syftet med regleringen är främst att tillgodose kraven på rättssäkerhet när medling med anledning av brott anordnas av stat eller kommun. Med medling avses i lagen att en gärningsman och ett brottsoffer möts inför en opartisk medlare med anledning av ett brott för att tala om brottet. Förslaget innebär i huvudsak följande. Medling kan komma i fråga för gärningsmän i alla åldrar. För gärningsmän under tolv år får dock medling ske endast om det finns synnerliga skäl. Syftet med medlingen är främst att gärningsmannen skall få ökad insikt om brottets konsekvenser och att brottsoffret skall ges en möjlighet att bearbeta sina upplevelser av brottet. Det bör även vara möjligt att låta mötet utmynna i någon form av avtal mellan parterna. Medlingen skall vara frivillig för båda parter. Om medling befinns vara lämpligt i det enskilda fallet bör inget brott som är polisanmält och erkänt uteslutas från medling. Medling bör kunna äga rum i alla stadier av rättsprocessen.

När det gäller frågorna om medlingens ställning i den rättsliga processen och hur medlingsverksamheten skall organiseras, gör regeringen bedömningen att ytterligare överväganden krävs. Regeringen föreslår därför inte nu någon reglering i dessa delar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2002.

Utskottets överväganden

Medling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen dels bifaller propositionen, dels avslår motionsyrkanden om brottsoffrets ställning och att sexualbrott skall undantas från medlingsinstitutet. Jämför reservationerna 1 och 2 (båda m).

Inledning

Det är svårt att finna en exakt och rättvisande definition av vad medling är. Medling kan sägas vara en alternativ metod för konfliktlösning. Medling innebär i huvudsak att de tvistande parterna möts inför en oberoende medlare och att de vid detta möte försöker uppnå en lösning på konflikten.

Den rättsfilosofi som medling med anledning av brott främst grundar sig på kallas Restorative Justice, vilket kan översättas med reparativ rättvisa. Den filosofin kan definieras som en process i vilken de som berörs av ett brott samlas för att tillsammans avgöra hur man skall hantera de direkta följderna av brottet och dess eventuella framtida verkningar.

Regeringen föreslår en särskild lag om medling med anledning av brott. Medling bör enligt regeringens uppfattning användas i större utsträckning än i dag, främst för unga lagöverträdare. Lagen har karaktären av ramlag och har som främsta syfte att tillgodose grundläggande krav på rättssäkerhet i den offentliga medlingsverksamheten. I propositionen läggs inte några förslag om medlingens ställning i den rättsliga processen. Frågan om någon offentlig myndighet, t.ex. socialtjänsten, skall ha ett obligatoriskt ansvar för medlingsverksamheten har inte heller fått någon lösning. Dessa frågor bör enligt regeringen utredas ytterligare.

Den föreslagna lagen gäller medling som anordnas av staten eller av en kommun (1 §). Med medling avses att en gärningsman och en målsägande möts inför en opartisk medlare för att tala om brottet och följderna av detta (2 och 4 §§). Medling skall ske i bägge parternas intressen och målet med den skall vara att minska de negativa följderna av brottet. Medlingen skall syfta till att dels gärningsmannen får ökad insikt om brottets konsekvenser, dels målsäganden ges möjligheter att bearbeta sina upplevelser av brottet (3 §).

Medlingen skall vara frivillig för både gärningsmannen och brottsoffret. För att ett brott skall kunna bli föremål för medling skall det ha anmälts till polisen, och gärningsmannen måste därutöver ha erkänt i vart fall delaktighet i detta. Medling får användas endast om det med hänsyn till samtliga omständigheter framstår som lämpligt. Är gärningsmannen under 12 år får medling ske endast om det föreligger synnerliga skäl (5 §).

Medlingsförfarandet, som kan initieras såväl under förundersökningen som efter lagakraftvunnen dom, skall bedrivas skyndsamt (6 §). Både gärningsmannen och målsäganden skall informeras om och förberedas, i den omfattning som behövs, inför medlingen (7 §). Vid medlingsmötet skall parternas respektive vårdnadshavare, om det inte finns särskilda skäl mot det, ges möjlighet att närvara. Även andra personer kan ges tillfälle att närvara vid medlingen, om det är förenligt med dess syfte och det i övrigt kan anses vara lämpligt (8 §).

Vid medlingsmötet skall målsäganden ges möjlighet att berätta om sin upplevelse av brottet och vilka följder det fört med sig. Gärningsmannen får tillfälle att berätta varför han eller hon begick brottet och om sin situation. Målsäganden kan framställa önskemål om någon form av gottgörelse för brottet och gärningsmannen kan be målsäganden om ursäkt för sitt handlande (9 §).

Medlaren är under vissa förutsättningar skyldig att hjälpa parterna att träffa en överenskommelse om någon form av gottgörelse för målsäganden med anledning av brottet (10 § första stycket).

Om gärningsmannen inte uppfyller sina åligganden enligt avtalet skall medlaren, om det inte är obehövt, genast underrätta åklagaren om detta (10 § andra stycket).

I propositionen föreslås även att det i dels lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare skall införas en bestämmelse om att socialnämnd skall underrättas om den misstänkte tillfrågats om att delta i medling samt dennes inställning härtill, dels sekretesslagen (1980:100) införas en bestämmelse om att sekretess gäller i verksamhet enligt den föreslagna lagen.

Medlingens inriktning och omfattning

I motion Ju27 (m) yrkas att brottsoffrets och inte gärningsmannens intressen skall komma i första rummet vid medling samt att sexualbrott skall undantas från medlingsinstitutet.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen uttalat sig positivt om medling för unga lagöverträdare och välkomnar därför regeringens förslag (se bl.a. bet. 1998/99:JuU19 s. 8 f.).

Medling kan vara till nytta både för gärningsmannen och för brottsoffret. Gärningsmannen kan komma till insikt om brottets konsekvenser för såväl egen som för brottsoffrets del, och medlingen kan därigenom vara ett sätt att minska risken för återfall i brott.

Medlingen är frivillig för båda parter och syftar bl.a. till att brottsoffret skall ges en möjlighet att bearbeta sina upplevelser av brottet. Både gärningsmannen och brottsoffret skall inför medlingssammanträdet informeras om syftet med mötet och vad som kommer att hända vid detta. Brottsoffret har en ovillkorad rätt att inte delta i medling och behöver inte uppge något skäl för detta. Ett brottsoffer som är orolig över de psykiska eller fysiska

effekter ett medlingssammanträde skulle kunna innebära kan således neka att delta i medlingsverksamhet.

Vad gäller frågan om vilka brott som kan bli föremål för medling bör, som regeringen angett, påpekas att medling inte är möjligt vid s.k. brottsofferlösa brott, exempelvis narkotikabrott. Enligt utskottets uppfattning kan medling, oavsett brottets svårhetsgrad, vara ett sätt att få gärningsmannen att komma till insikt om skadeverkningarna av sitt beteende.

Vid vissa typer av brott kan medling dock vara direkt olämpligt. I vissa fall kan redan ett erbjudande till brottsoffret att delta i medling innebära en ytterligare kränkning för denne. Det kan alltså vid vissa allvarliga och integritetskränkande brott ibland finnas skäl att avstå från att kontakta brottsoffret för att erbjuda medling, om inte brottsoffret uttryckt önskemål eller på annat sätt tagit initiativ till medling. Detta gäller i första hand vid sexualbrott i allmänhet och vid våldsbrott riktade mot nära anhöriga. Enligt utskottets bedömning talar försiktighets-skäl i och för sig starkt mot att sexualbrott kan bli föremål för medling, men utskottet anser ändå inte att det i lag helt skall uteslutas att medling kan ske vid någon typ av brott. När det gäller offer för sexualbrott måste dock mycket noggranna överväganden göras innan frågan om medling tas upp med målsäganden. I sådana fall måste det även ställas synnerligen höga krav på medlarens omdöme och kompetens.

När ett brott befinns vara lämpligt för medling skall, som ovan redovisats, gärningsmannen och brottsoffret mötas inför en medlare. När målsäganden inte är en fysisk person kommer gärningsmannen i stället att möta en representant för målsäganden vid medlingen. Enligt utskottets mening är det viktigt att den person som företräder målsäganden har en verksamhetsrelevant befattning, så att denne har kunskap om och möjlighet att förmedla brottets effekter för målsäganden till gärningsmannen.

Utskottet har ingen erinran mot hur den föreslagna lagen har utformats. Utskottet erinrar också om att ett brottsoffer alltid har rätt att neka till att delta i medling. Det finns mot den bakgrunden ingen anledning att utesluta vissa brott från lagens tillämpningsområde. Som utskottet nyss anfört måste det ställas synnerligen höga krav på medlarens omdöme och kompetens vid sexualbrott. Utskottet avstyrker motion Ju27 i dessa delar.

Utskottet anser att riksdagen bör bifalla propositionen, dock bör en språklig justering göras i 8 § i lagen om medling med andledning av brott.

Åtalsunderlåtelse

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår ett motionsyrkande om att åtalsunderlåtelse skall kunna meddelas en gärningsman under 18 år som har deltagit i medling. Jämför reservation 3 (kd).

I motion Ju26 (kd) yrkas att åtalsunderlåtelse bör kunna meddelas när gärningsmannen är under 18 år och denne har deltagit i medling.

I propositionen lämnas inte några förslag om medlingens ställning i rättsprocessen. Regeringen gör den bedömningen att ytterligare överväganden erfordras avseende frågan om medlingens ställning i rättsprocessen.

Särskilda bestämmelser om åtalsunderlåtelse för unga gärningsmän finns i 17 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. En omständighet som åklagaren kan beakta vid den prövningen är om gärningsmannen har deltagit i medling. Detta skall dock inte vara av avgörande betydelse vid bedömningen om åtalsunderlåtelse skall meddelas (se prop. 1994/95:12 s. 78).

Utskottet vill för sin del anmärka att svaret på den fråga som aktualiserats i motionen ingalunda är självklart. Målsäganden saknar normalt inflytande över den rättsliga processen. En ändring härvidlag – något som skulle bli fallet om deltagande i medling tilläts påverka åtalsfrågan – kräver noggranna överväganden. Utskottet är inte berett att nu ta ställning. Utskottet avstyrker motion Ju26 i denna del.

Organisation och finansiering

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden rörande organisation, styrning och finansiering av medlingsverksamheten. Jämför reservation 4 (m).

I motion Ju26 (kd) begärs att det av riksdagens beslut tydligt skall framgå hur finansieringen av medlingen skall ske och vilka omprioriteringar som därvid måste göras.

Regeringen anför i propositionen att de föreslagna bestämmelserna i lagen om medling med anledning av brott inte torde medföra några kostnadsökningar.

Utskottet, som konstaterar att medlingsverksamheten är en frivillig verksamhet, delar denna bedömning.

Emellertid är det angeläget att medlingsverksamheten kommer till stånd i tillräcklig omfattning. För att åstadkomma detta avser regeringen att genom omdispositioner inom utgiftsområde 4 avsätta ett belopp, 18 miljoner kronor årligen, som beräknas motsvara kostnaderna för en obligatorisk medlingsverksamhet i enlighet med utredningens förslag. Beloppet bör, enligt vad som anförts i propositionen, huvudsakligen användas till att fördelas mellan kommunerna i form av finansiellt stöd till medlingsverksamhet för unga lagöverträdare. Regeringen avser att föra över beloppet till Brottsförebyggande rådet, som skall ges i uppdrag att fördela bidragen (prop. s. 32).

Utskottet noterar först att det av regeringens redovisning framgår att resultatet i slutändan blir att medel överförs från utgiftsområde 4 till kommunerna. Utskottet räknar med att medlingsverksamheten kommer att ha en brottsförebyggande effekt som på sikt sänker kostnaderna inom utgiftsområde 4 samtidigt som kommunernas kostnader ökar. Utskottet vill därför inte motsätta sig

detta. Utskottet anmärker dock att regeringen inte utan riksdagens medverkan kan höja ett anslag (se 9 kap. 3 och 5 §§ regeringsformen). Utskottet utgår därför från att regeringen återkommer med förslag i denna del. Något ytterligare uttalande med anledning av det här behandlade yrkandet i motion Ju26 torde inte vara erforderligt.

Motion Ju26 i här behandlad del får därmed anses vara tillgodosedd.

I motion Ju27 (m) yrkas att det skall inrättas en fristående nationell enhet för resursfördelning, kvalitetssäkring och uppföljning av medlingsverksamheten. Motionärerna motsätter sig att denna uppgift läggs på Brottsförebyggande rådet.

Utskottet har för sin del svårt att se att det skulle vara rimligt att inrätta en ny myndighet för det angivna ändamålet. I stället bör uppgifterna med resursfördelning, kvalitetssäkring och uppföljning läggas på en befintlig myndighet. Utskottet delar regeringens uppfattning att uppgifterna nu bör läggas på Brottsförebyggande rådet. I samband med att ansvaret för medlingsprocessen övervägs ytterligare kan detta ställningstagande omprövas om det finns anledning till det. Motion Ju27 i denna del avstyrks.

Familjerådslag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår ett motionsyrkande om att utreda familjerådslag som en alternativ påföljd för unga brottslingar, att utdömas i kombination med villkorlig dom eller skyddstillsyn. Jämför reservation 5 (m).

I motion Ju27 (m) yrkas att regeringen skall utreda familjerådslag som en alternativ påföljd för unga brottslingar att utdömas i kombination med villkorlig dom eller skyddstillsyn.

I propositionen redovisas att familjerådslag uppvisar många likheter med medling för unga lagöverträdare, men även skillnader. Ett familjerådslag kan dock hållas även utan brottsoffrets medverkan. Syftet med familjerådslag för ungdomar som har begått brott är att engagera den unges föräldrar, släkt och andra i det privata nätverket för att förhindra fortsatt brottslighet och komma till rätta med övriga problem i den unges livssituation. Den utvidgade familjen får härigenom ett ökat ansvar och dess idéer och resurser tas till vara.

Familjerådslag har prövats i två projekt i Sverige med olika inriktning. Enligt en utvärdering av projektet är erfarenheterna goda. Det synes som om denna typ av familjerådslag kan vara positiv för unga lagöverträdares rehabilitering.

Familjerådslag kan enligt regeringen framstå som särskilt lämpligt när den unge har en svår social situation. Det kan även vara lämpligt att hålla familjerådslag om den unge återfaller i brott efter att ha deltagit i vanlig medling. Detta är dock en fråga som måste bedömas i varje särskilt fall.

Medling och familjerådslag är metoder som enligt regeringens bedömning kan komplettera varandra. Ett medlingsmöte kan även ha inslag av familjerådslag genom att andra personer än vårdnadshavare kan närvara, om det är lämpligt och förenligt med syftet med medlingen.

Som framgår av propositionen avser regeringen att inom kort ta initiativ till en fullständig översyn av påföljdssystemet för unga lagöverträdare (prop. s. 30). Utgångspunkterna är härvid att påföljder för unga gärningsmän skall ha ett pedagogiskt och tydligt innehåll samt att socialtjänsten även i fortsättningen skall ha huvudansvaret för unga som begår brott. Direktiven bereds för närvarande inom Justitiedepartementet, och utskottet har erfarit att regeringen i direktiven kommer att ge den kommande utredningen ett brett mandat att, inom de nyss nämnda ramarna, föreslå förändringar i påföljdssystemet för unga lagöverträdare. Utskottet vill inte föregripa utredningens ställningstaganden. Utskottet avstyrker motion Ju27 i denna del.

Reservationer

1. Medlingens inriktning (punkt 1)

av Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m), Anita Sidén (m) och Lennart Bolander (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ju27 yrkande 1.

Ställningstagande

Medling kan vara rehabiliterande för både brottsoffer och gärningsman.

Tyngdpunkten i regeringens förslag ligger på medlingens positiva effekter för gärningsmannen. Enligt vår mening skall i stället brottsoffret sättas i fokus. Brottsoffret få aldrig användas som ett medel att rehabilitera gärningsmannen – inte ens om brottsoffret själv skulle vilja ta på sig det ansvaret.

En förändring av den föreslagna lagen så att den fokuserar mer på brottsoffret kan till en del tillgodoses genom en omarbetning av lagtexten.

Det får ankomma på regeringen att återkomma med lagförslag i enlighet med vad vi nu har anfört.

2. Brott som skall omfattas av medlingsinstitutet (punkt 2)

av Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m), Anita Sidén (m) och Lennart Bolander (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringens om sin mening vad som framförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ju27 yrkande 4.

Ställningstagande

Det finns brott som innefattar en sådan grad av kränkning att det inte torde vara möjligt för en gärningsman att kunna förklara sitt beteende för brottsoffret på ett sätt som gör medling meningsfull. Detta torde särskilt gälla sexualbrott; vid sådana brott är den fysiska och psykiska kränkningen av offret särskilt allvarlig. Att därefter möta gärningsmannen vid ett medlingsmöte riskerar att ytterligare skada brottsoffret.

Regeringen anger visserligen att noggranna överväganden skall göras innan frågan om medling tas upp vid denna typ av brottslighet. Frågan överlämnas dock åt rättstillämpningen, och det finns risk att lagen blir svårtillämpad. Vi anser att sexualbrott skall undantas från medlingsinstitutet.

Det får ankomma på regeringen att återkomma med lagförslag i enlighet med vad vi nu har anfört.

3. Åtalsunderlåtelse (punkt 4)

av Ingemar Vänerlöv (kd) och Ragnwi Marcelind (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ju26 yrkande 2.

Ställningstagande

Kristdemokraterna har tidigare motionerat om betydelsen av medling och framhållit vikten av att medlingsinstitutet bör utvecklas. För att förstärka medlingsinstitutet bör det finnas en möjlighet för åklagaren att meddela åtalsunderlåtelse för straffmyndiga under 18 år som har deltagit i medling.

Det får ankomma på regeringen att återkomma med lagförslag i enlighet med vad vi nu har anfört.

4. Fristående nationell enhet (punkt 6)

av Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m), Anita Sidén (m) och Lennart Bolander (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ju27 yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att Brottsförebyggande rådet ges i uppdrag att fördela finansieringsbidrag samt svara för frågor om utbildning, metodutveckling och kvalitetssäkring rörande medling.

Enligt vår mening skall Brottsförebyggande rådet inte åläggas ytterligare arbetsuppgifter innan de befintliga har renodlats. Vi håller i detta avseende med Föreningen för medling i Sverige, som föreslår att en fristående nationell enhet skall inrättas med uppgift att granska verksamheten, fördela bidrag och sköta uppföljning och kvalitetssäkring.

Det får ankomma på regeringen att i kommande förslag om hur medlingsverksamheten skall vara organiserad återkomma med förslag i enlighet med vad som nu har anförts.

5. Familjerådslag (punkt 7)

av Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m), Anita Sidén (m) och Lennart Bolander (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:Ju27 yrkande 2.

Ställningstagande

Familjerådslag är enligt vårt förmenande ett bra sätt att förankra normer hos unga gärningsmän samt att involvera familjen och påminna familjemedlemmarna om deras ansvar för den unges utveckling.

På Nya Zeeland har man sedan år 1989 tillämpat ett system i form av så kallade familjegruppskonferenser som syftar till att lära den unge brottslingen att ta ansvar för sina handlingar. Bland fördelarna med familjegruppskonferenser kan särskilt framhållas att den unge tvingas se sin egen roll, att föräldrarna involveras som huvudaktörer i den unges liv och att andra personer i den unges närhet engageras.

En svensk version skulle kunna utformas som en alternativ påföljd för unga brottslingar, att utdömas i kombination med villkorlig dom eller skyddstillsyn.

Det får ankomma på regeringen att utreda hur en sådan ordning skulle kunna utformas och därefter återkomma med lagförslag till riksdagen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2001/02:126 har regeringen (Justitiedepartementet) föreslagit att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag (2002:000) om medling med anledning av brott,
2. lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, samt
3. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Följdmotioner

2001/02:Ju26 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det tydligt skall framgå hur medling skall finansieras och vilka omprioriteringar som därmed måste göras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det bör finnas möjlighet att kunna meddela åtalsunderlåtelse om den unge deltagit i medling.

2001/02:Ju27 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medling med anledning av brott.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om familjerådslag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av en fristående nationell enhet för resursfördelning, kvalitetssäkring och uppföljning.
4. Riksdagen beslutar att medling med anledning av brott inte skall kunna komma i fråga vid sexualbrott, samt att detta skall anges i lagtexten i enlighet med vad som anförs i motionen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

